

Vejledning til bekendtgørelse om information til forbrugere om priser m.v. i pengeinstitutter

(Prisoplysningsbekendtgørelsen)

Indledning

Bekendtgørelse nr. 44 af 24. januar 2006 er ~~er~~ udstedt med hjemmel i § 43, stk. 3, og § 373, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed. Hjemmelen giver økonomi- og erhvervsministeren mulighed for at fastsætte nærmere regler om prisoplysning for finansielle virksomheder. Bekendtgørelsen afløser bekendtgørelse nr. 902 af 12. november 1992 om oplysning til forbrugerne i ekspeditionslokaler, i annoncer m.v. om indlånsrenter, afkast af indskud på gevinstkonti samt udlånsrenter og andre kreditomkostninger i pengeinstitutter (skiltning-bekendtgørelsen). Derudover ændres bekendtgørelse nr. 237 af 30. marts 1994 om skiltning med gebyrer og valutakurser i pengeinstitutter m.v., således at denne bekendtgørelse fremover ikke omfatter pengeinstitutter. nr. 44. af 24. januar 2006 om information til forbrugerne om priser m.v. i pengeinstitutter.

Hvis et pengeinstitut ikke overholder bekendtgørelsens regler, kan Finanstilsynet påbyde instituttet at berigtige de forhold, der strider imod bekendtgørelsens regler, jf. § 10, stk. 1. Undlader pengeinstituttet at efterkomme et påbud, kan det straffes med bøde, jf. § 11. Ved klare overtrædelser af bekendtgørelsen har Finanstilsynet ligeledes mulighed for at politianmelde pengeinstituttet, da overtrædelse af reglerne i §§ 2-9 og § 10, stk. 1, kan straffes med bøde.

Manglende overholdelse af bekendtgørelsens regler vil ikke i sig selv have civilretlige konsekvenser. En kunde vil således ikke umiddelbart have et civilretligt krav mod et pengeinstitut, der ikke overholder bekendtgørelsens regler. Det vil være de finansielle ankenævn og domstolene, der i forbindelse med behandlingen af konkrete sager skal tage stilling til, om en overtrædelse af bekendtgørelsen kan udløse et civilretligt krav.

Bekendtgørelsen har følgende opbygning:

§ 1 angiver anvendelsesområdet for bekendtgørelsen.

§ 2 indeholder bestemmelsen om oplysningsformen.

§§ 3-6 fastsætter regler for oplysninger om ind- og udlån, herunder krav om oplysninger i henhold til standardforudsætninger.

§ 7 indeholder regler om oplysninger om gebyrer og fremmed valuta.

§§ 8 og 9-10 indeholder regler om oplysninger i forbindelse med markedsføring og rabat.

§§ 11-13 indeholder regler om tilsyn, straf og ikrafttræden.

Bilag 1 indeholder de standardforudsætninger, som skal anvendes ved oplysning om visse udlån.

Anvendelsesområde

§ 1

Oplysningskravene skal bidrage til, at forbrugeren kan danne sig et overblik over, hvad det pågældende pengeinstitut opkræver af renter og gebyrer for deres produkter, inden kunden forespørger om prisen på at indgå en konkret aftale med instituttet. Bekendtgørelsen pålægger pengeinstitutter at give oplysninger om produkter, som efterspørges af private forbrugere. Hvis en erhvervsdrivende på tilsvarende måde,

som den private forbruger, efterspørger disse produkter, kan den erhvervsdrivende benytte de samme oplysninger.

Bekendtgørelsen finder anvendelse for danske pengeinstitutter og ligeledes for udenlandske pengeinstitutter, der driver virksomhed i Danmark gennem en filial. Udenlandske pengeinstitutter, der alene udøver grænseoverskridende tjenesteydelsesvirksomhed i Danmark, er ikke omfattet af bekendtgørelsens anvendelsesområde.

Det bemærkes, at udenlandske tjenesteydere er omfattet af bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder. Hvis udenlandske pengeinstitutter markedsfører deres produkter i strid med danske regler, herunder reglerne i prisoplysningsbekendtgørelsen, kan det være en overtrædelse af god skik reglerne. Det afhænger af det konkrete markedsføringstiltag.

§ 1, stk. 2. Kapitalpension, ratepension, selvpension, børneopsparing og boligopsparing, der anbringes som puljeindlån eller i et særskilt depot er kendetegnet ved, at forrentningen typisk ikke er knyttet til en indlånskonto, men i stedet knytter sig til den fremtidige kursudvikling i et eller flere værdipapirer. Derudover eksisterer der allerede særlige oplysningskrav om, hvilken information kunderne skal have bl.a. i forbindelse med etableringen af de omhandlede opsparingsformer, jf. bekendtgørelsen om puljepension og andre skattebegünstigede opsparingsformer m.v. Opsparingsformerne er derfor undtaget af bekendtgørelsen.

De underliggende konti, der er knyttet til de særlige opsparingsformer anbragt i særskilt depot, er omfattet af bekendtgørelsens regler.

Oplysningsform

§ 2

§ 2, stk. 1, stiller krav om, at oplysningerne i henhold til bekendtgørelsen skal gives på en tydelig måde. Ved "tydelig måde" forstås at kunden på en nem og overskuelig måde kan finde de ønskede oplysninger. Oplysningerne i forretningslokalet kan for eksempel fremgå af en prisbog eller vises på en frit tilgængelig computerskærm. Kravet om at oplysningerne skal gives på en tydelig måde gælder ligeledes præsentationen af de enkelte oplysninger. Eksempelvis skal kunden på en nem og overskuelig måde kunne finde det relevante gebyr ved en søgning gennem pengeinstituttets gebyrer. Det samme gælder præsentationen af de enkelte indlåns- og udlånsformer, som pengeinstituttet skifter med.

Pengeinstituttet skal kun give oplysninger via internettet, hvis instituttet har en hjemmeside, der stilles til rådighed for offentligheden. Fejl på et pengeinstituts hjemmeside skal straks rettes-straks.

Oplysninger om valutakurser skal efter § 2, stk. 2, kun gives i pengeinstitutternes forretningslokaler, og ikke på institutternes hjemmeside. For internetbanker, som kun benytter internettet og dermed ikke har et fysisk forretningssted, skal oplysningerne i denne bekendtgørelse, herunder om valutakurser, gives på internetbankens hjemmeside, da hjemmesiden i disse tilfælde skal betragtes som instituttets forretningssted.

Oplysninger om ind- og udlån

§ 3

§ 3, stk. 1. Pengeinstituttet skal oplyse bl.a. om indlånsrentesatser for de mest almindeligt forekommende indlånskonti, som eksempelvis en lønkonto, en børneopsparing eller en kapitalpensionskonto, der fortsat kan oprettes. Mest almindeligt forekommende indlånskonti betyder, at pengeinstituttet skal oplyse om de indlånsprodukter, som giver et repræsentativt billede af instituttets indlånsprodukter for instituttets typiske kundegruppe. Pengeinstituttet skal derimod ikke oplyse om konti, der ikke længere kan oprettes.

Hvis instituttet oplyser om de indlånsprodukter, som mindst 5 pct. af instituttets kunder har, vil dette typisk opfylde kravet om oplysning om de mest almindeligt forekommende indlånskonti. Afgrænsningen vil dog altid afhænge af en konkret vurdering af det enkelte pengeinstituts kundegruppe. Hvis en aktionærkonto er ét af det pågældende instituts mest almindeligt forekommende konti, skal der gives oplysninger om denne.

Oplysninger om renteændringer skal ske Skiltning skal ændres, hurtigst muligt efter, at ændringerne er sket.

§ 3, stk. 1, nr. 2, vedrører alene oplysninger om de fordele og begrænsninger, som pengeinstituttet tilknytter den enkelte indlånskonto. Som eksempel på fordele kan nævnes gebyrfrit visa-dankort eller lavere gebyrer for betaling af girokort. Som eksempel på begrænsninger kan nævnes krav om køb af et vist antal af aktier i instituttet i forbindelse med oprettelsen af en indlånskonto for at opnå en bestemt indlånsrente. Hvis instituttet har et krav om, at kunden skal købe aktier for at få det pågældende produkt, skal ca. værdien for aktierne oplyses. Instituttet skal ændre ca. værdien, når kursen for aktierne ændrer sig væsentligt.

Faste omkostninger til en indlånskonto i henhold til § 3, stk. 1 nr. 4, kan eksempelvis være de omkostninger, der opstår som følge af et krav om, at kunden til indlånskontoen skal have et visa-dankort, som medfører et etableringsgebyr for anskaffelsen af kortet. Det er således de omkostninger, som er en betingelse for selve kontoen, der skal oplyses om.

§ 5

Et pengeinstitut skal i henhold til stk. 1 oplyse om instituttets mest almindeligt forekommende udlånskonti, som eksempelvis en kassekredit, et billån eller et forbrugslån, der fortsat kan oprettes. Mest almindeligt forekommende udlånskonti betyder, at pengeinstituttet skal oplyse om de udlånsprodukter, som giver et repræsentativt billede af instituttets udlånsprodukter for instituttets typiske kundegruppe. Pengeinstituttet skal derimod ikke oplyse om konti, der ikke længere kan oprettes.

Hvis instituttet oplyser om de udlånsprodukter, som mindst 5 pct. af instituttets kunder har, vil dette typisk opfylde kravet om oplysning om de mest almindeligt forekommende udlånskonti. Afgrænsningen vil dog altid afhænge af en konkret vurdering af det enkelte pengeinstituts kundegruppe.

Hvis et pengeinstitut blandt de mest almindeligt forekommende udlån har flere lån af samme type, som alle kan karakteriseres som "mest almindeligt forekommende", skal der oplyses om alle lånene.

Et pengeinstitut skal ved udlånsprodukter skilte med, om de udbydes med fast eller variabel rentesats, og om de udbydes med eller uden rentespænd. Ekstraordinære rentesatser, der forventes at blive ydet til kunder som følge af f.eks. specielt gode formueforhold eller tilknyttede erhvervskundeforhold, medtages ikke.

Pengeinstitutterne skal hurtigst muligt efter en renteændring tilrette pengeinstituttets skiltning i forretningslokalet og på hjemmesiden.

For at sikre at den oplyste rente eller rentespændet er retvisende, skal pengeinstituttet løbende - og mindst hver 3. måned - sikre, at prisskiltningen er i overensstemmelse med de priser, pengeinstituttet udbyder nyetablerede udlånsprodukter til. Viser det sig, at der rent faktisk er ydet lån inden for et større eller mindre rentespænd end det oplyste, skal rentespændet på skiltningen justeres i overensstemmelse hermed. Der ses bort fra ekstraordinære rentesatser, jf. ovenfor.

Den løbende opfølgning er ikke til hinder for, at pengeinstituttet kan justere rentespændet som følge af en ny renteændring. Oplysninger om renteændringer Skiltningen skal ændres - skal ske hurtigst muligt efter ændringerne er sket.

Der skal i henhold til stk. 1, nr. 2, skiltes med rentespænd for udlån. Det betyder, at et pengeinstitut for et udlån ikke skal oplyse, at en rentesats er den laveste, hvis denne lave rentesats kun kan opnås af en meget lille del af instituttets kunder med helt specielle formueforhold. Hvis der er friværdis i kundens bolig

~~skal friværdien betragtes som almindeligt forekommende formueforhold. Rentesatser som privatkunden har opnået ved også at have et erhvervskundeforhold i instituttet, skal ikke medtages i rentespændet for denne 3 måneders for de lån, der er ydet i denne 3 månedersperiode.~~

§ 5, stk. 1, nr. 3, vedrører alene oplysninger om pengeinstituttets egne fordele og begrænsninger tilknyttet den enkelte udlånskonto. Som eksempel på begrænsninger kan nævnes krav om køb af et vist antal af aktier i instituttet i forbindelse med oprettelse af en udlånskonto for at opnå en bestemt udlånsrente. En ca. værdi af de i kravet nævnte aktier skal oplyses, da begrænsningen svarer til en fast engangsomkostning ved at have lånet, men som ikke er indregnet i de årlige omkostninger i procent (ÅOP).

Efter § 5, stk. 1, nr. 5, skal pengeinstituttet give oplysning om den årlige provision. Provisions-satsen kan enten oplyses i et kronebeløb eller som en procentsats. Hvis pengeinstituttet oplyser en procentsats, skal det oplyses, hvordan kunden kan beregne selve beløbet, herunder skal der oplyses om antallet af provisionstilskrivninger pr. år.

Hvor der i bekendtgørelsen ikke er andet nævnt står ÅOP, skal der alene oplyses om ÅOP før skat.

§ 6

Det fremgår af § 6, stk. 1, at pengeinstituttet skal oplyse om udlånsformerne kassekredit, billån, boliglån og forbrugslån ud fra standardforudsætningerne i bekendtgørelsens bilag 1. Der er skal ud fra standardforudsætningerne kun krav til om, at der oplyses om en af hver af de fire udlånsformer. Ønsker et pengeinstitut at oplyse om flere udlånsprodukter af samme type, kan dette gøres så længe rammerne i standardforudsætningerne følges bla. ved benyttelse af løbende nummerering af udlånsprodukterne, fx a1, a2, hvis der er flere former for kassekredit.

Foruden oplysninger i henhold til standardforudsætningerne skal pengeinstituttet fortsat følge oplysningskravene i § 5, stk. 1. Det betyder som nævnt under § 5, at hvis et institut har flere udlånsprodukter af samme type, der alle kan karakteriseres som "mest almindeligt forekommende", skal der oplyses om disse lån foruden oplysningerne om standardforudsætningerne.

Ved en kassekredit i relation til § 6, forstås en kassekredit som er tilknyttet en lønkonto, hvor der ikke er krav om sikkerhedsstillelse. For forbrugslån er der ligeledes ikke krav om sikkerhedsstillelse, mens der for både et billån og et boliglån er krav om sikkerhedsstillelse.

~~Pengeinstituttet skal i henhold til standardforudsætningerne ligeledes oplyse om ÅOP efter skat for kassekredit, billån, boliglån og forbrugslån. Skattesatsen skal beregnes ud fra personer, der forudsættes at have en negativ kapitalindkomst, og som bor i en kommune med en gennemsnitlig skattesats.~~

~~Skattesatsen kan findes på Skatteministeriets hjemmeside under "Tal-statistik/Kommuneskatter": www.skm.dk/tal-statistik/kommuneskatter. Derudover vil der på Finanstilsynets hjemmeside, under forbrugerforhold/FAQ kunne findes en henvisning til skatteministeriets hjemmeside.~~

Det følger af § 6, stk. 3, at hvis et pengeinstitut anvender andre forudsætninger end de standardforudsætninger, der er anført i bilag 1 for låntyperne kassekredit, billån, boliglån og forbrugslån og derfor ikke udbyder disse låntyper med disse standardforudsætninger, skal pengeinstituttet skilte med instituttets egne forudsætninger for de pågældende produkter. Pengeinstituttet skal tilsvarende standardforudsætningerne i bilag 1, oplyse om ÅOP efter skat.

Oplysninger om gebyrer og fremmed valuta

§ 7

Det fremgår af § 7, stk. 1, at et pengeinstitut skal oplyse om størrelsen på samtlige egne gebyrer, som det opkræver. "Samtlige egne gebyrer" omfatter de gebyrer, som pengeinstitutterne på egne vegne

opkræver af kunderne og ikke de gebyrer, som opkræves på andres vegne, eksempelvis offentlige afgifter.

For at sikre en enkel og overskuelige sammenligning skal pengeinstituttet kun oplyse om egne gebyrer. Pengeinstituttets egne gebyrer sammen med eksempelvis offentlige afgifter skal i henhold til kreditaftaleloven medtages, når der beregnes ÅOP. Kunden vil dermed få oplyst en ÅOP, indeholdende flere end bare pengeinstituttets egne omkostninger.

§ 8

§ 8 fastsætter regler om markedsføring af indlånskonti.

Det følger af stk. 1, at der i markedsføringen af samtlige indlån- og udlånsprodukter, undtagen produkter omfattet af § 4, skal oplyses om den nominelle rente, om renten er fast eller variabel og andre særlige fordele og begrænsninger knyttet til den enkelte konto. Der skal for samtlige udlånsprodukter i markedsføringsøjemed oplyses om den nominelle rente og ÅOP. Der skal ikke oplyses om forudsætningerne for beregningen af ÅOP.

Særligt for et pengeinstituts indlånskonti efter § 3 forstås ved særlige fordele og begrænsninger efter § 8, stk. 1, nr. 1, sådanne fordele og begrænsninger, der er relevante for kunden ved bedømmelsen af produktet. Som eksempel herpå er oplysning om indlånet er bundet i en periode, samt til hvilken dekort hævning fra kontoen kan ske og en evt. minimums- eller maksimumsgrænse for indskud.

Når et markedsføringsmateriale har en ukonkretiseret og uspecificeret form, så falder den udenfor § 8, stk. 1, nr. 1. Tilbudsbetingelserne skal i så fald ikke nødvendigvis fremgå af selve markedsføringsmaterialet. Et eksempel på en ukonkretiseret og uspecificeret form er, hvis et markedsføringsmateriale ikke nævner rente m.v. men kun reklamerer for en given konto – en såkaldt teaser. Et eksempel kan være reklame for, at et pengeinstitut tilbyder højrentekonti.

§ 9

§ 9 fastsætter reglerne for pengeinstitutternes markedsføring af udlånskonti. Bestemmelsen gennemfører forbrugerkreditdirektivets art. 4. Denne bestemmelse er udtryk for totalharmonisering.

Markedsføringslovens § 14 a stk. 1-3 indeholder tilsvarende bestemmelse for ikke-finansielle kreditgivere.

Stk. 1, svarer til forbrugerkreditdirektivets artikel 4, stk. 1, og bestemmer, at hvis pengeinstitutters markedsføring af udlånskontikreditaftaler angiver en rentesats eller talstørrelser vedrørende omkostningerne i forbindelse med forbrugerkreditudlånet, skal reklamen indeholde oplysningerne nævnt i stk. 2.

Hvis en reklame fx indeholder oplysning om, at et lån udbydes uden omkostninger, vil dette udløse en forpligtelse til at give standardoplysninger efter stk. 2. En reklame, der derimod udelukkende har karakter af en teaser, vil derimod ikke udløse en forpligtelse til at meddele standardoplysninger efter stk. 2.

§ 9 finder kun anvendelse på pengeinstitutters markedsføring af udlånskonti. Hvis en erhvervsdrivende – fx et supermarked – udbyder et pengeinstituts lån, og reklamerer for dette, finder den tilsvarende bestemmelse i markedsføringslovens § 14 a anvendelse.

Stk. 2 indebærer, at oplysninger skal angives klart, tydeligt og på en fremtrædende måde ved hjælp af et repræsentativt eksempel. Stk. 2 angiver endvidere hvilke oplysninger, der skal nævnes i reklamer for kreditaftalerudlånet, og svarer til forbrugerkreditdirektivets artikel 4, stk. 2.

Hvis standardforudsætningerne i bilag 1 anvendes som grundlag for de oplysninger, der skal gives i medfør af stk. 2, vil kravet om et repræsentativt eksempel i samme stykke være opfyldt. Hvis et

pengeinstitut derimod kun udbyder udlån under andre standardforudsætninger end de i bilag 1 nævnte, bør det enkelte pengeinstituts almindeligt anvendte forudsætninger lægges til grund for beregningen af de årlige omkostninger i procent (ÅOP) jf. princippet i § 6, stk. 3.

Hvis et udlån ikke afdrages, og der ikke er fastsat en løbetid, skal dette oplyses efter nr. 4 om udlånets løbetid og efter nr. 6 om raternes størrelse.

Stk. 3 svarer til forbrugerkreditdirektivets artikel 4, stk. 3, og indebærer, at hvis indgåelsen af en aftale om en accessorisk tjenesteydelse i forbindelse med udlånetkreditaftalen er obligatorisk for at opnå udlånetkreditten, og en sådan aftales omkostninger ikke kan beregnes på forhånd, skal forpligtelsen til at indgå denne aftale også være angivet sammen med de årlige omkostninger i procent.

Tilsyn og straffebestemmelser

§§ ~~1011-1112~~

Finanstilsynet kan i henhold til § ~~1011~~, stk. 1, give et påbud om, at pengeinstituttet berigtiger forhold, der strider mod prisoplysningsreglerne. Det institut der undlader at efterkomme et påbud kan efter følgende straffes med bøde, jf. § ~~1112~~.

Herudover kan overtrædelse af bestemmelserne i §§ 2-9 og § 10, stk. 1, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Efter lov om finansiel virksomhed § 354a, stk. 23, nr. 21, gælder den særlige tavshedspligt efter § 354, stk. 1, ikke for sager om prisoplysninger. Kan Finanstilsynet herudover kan derfor offentliggøre sager om overtrædelse af denne bekendtgørelse, herunder navnet på den virksomhed, der har fået et påbud om overtrædelse af forhold, der er i strid med reglerne om prisoplysning.

Finanstilsynet, den 1. april 2009xx